

1. Que fort! La Terra ens parla

El sol treia el nas per l'horitzó despertant el nou dia. Amb la claror, els ratolins i els eriçons se'n tornaven al cau, mentre ratpenats, senglars i genetes s'adormien als seus amagatalls. El cant de mussols, grills i gripaus donava pas als refilets de cadeneres, pinsans i mallerengues, i als xisclets d'orenetes i de falciots que volaven baix perseguint els últims mosquits de la nit. Semblava un matí qualsevol d'un dia qualsevol; però no, aquell seria un dia molt especial.

—Ho heu sentit? —va preguntar l'Ona, parant l'orella.

—No... —va fer el Marc, fent un badall i estirant els braços.

—Sí, escolta: se sent rrrr rrrrrrr —va tornar-hi ella.

Zzzzzzt, van estirar la cremallera cap amunt i van treure el cap a fora de la tenda per inspeccionar d'on venia aquell soroll que els havia despertat. Un tros més enllà, com si fos una bandera, el vent feia vibrar una bossa de plàstic que havia quedat enganxada en una branca i que devia haver volat d'algun racó del campament aquella nit.

L'Ona va sortir de puntetes, amb els peus descalços, i es va afanyar a despenjar-la fent saltirons per no clavar-se cap pedra ni pedreta. L'herba estava humida i feia una mica de fresca encara.

Després d'esmorzar, la colla a qui tocava rentar els plats van baixar cap el riu.

—Què és aquest soroll? —va preguntar en Tarek mirant riu avall.

—Vols dir això que fa rrrrrrrr rrr rrrrrrr rr, oi? —va fer la Duna.

—Ve d'aquelles pedres... —va indicar l'Ona, assenyalant amb el dit.

Van deixar el cubell amb els plats i les olles de l'esmorzar a terra i van creuar el rierol. Uns metres més avall, el corrent feia repicar entre si un parell de llaunes que havien quedat atrapades entre les roques. Fent tentines, van arribar fins on eren i les van recuperar d'una revolada. Es van afanyar a sortir-ne, l'aigua estava glaçada.

—Mireu què hem pescat al riu! —cridava la Duna tot alçant les llaunes quan tornaven al campament.

—Potser que fem una batuda, no us sembla? —va proposar l’Aaron, el seu monitor—. Avui és el dia de la Mare Terra i segur que ens agrairà que recollim tot el que els humans li hem escampat per sobre.

Va agafar unes bosses de la brossa i els va convidar a entrar al bosc. Tothom el va seguir. Van trobar-hi de tot: bosses de plàstic, embolcalls de tots colors, ampolles de plàstic, pots ressecs de iogurt, mascaretes, trossos de vidre trencats, una escombreta del vàter, un munt de burilles i de paquets de cigarrets... i, fins i tot, un aparell de ràdio amb les piles rovellades i una torradora mig trencada.

—Allà hi ha una R, l’heu vista? —va assenyalar en Marc.

—És veritat! —va fer sorprès en Tarek.

D’una corredissa es van plantar davant d’aquella R majúscula mig enterrada que semblava que els cridava. Van gratar una mica a terra i de seguida van descobrir que es tractava d’un tros de cartell mig estripat.

—«RECICLA!» —va llegir l’Aaron, en veu alta—. Sembla que la Terra ens envia un missatge, avui que és el seu dia.

- Tot el matí, que ens n’envia! —va exclamar l’Ona, excitada pel seu descobriment—. Ens ha despertat amb una erra, recordeu? I al riu, hi ha tornat...

—És veritat! —va saltar en Tarek—. Que fort, ha après a parlar!

A partir d’aquell moment, només feien que veure i escoltar erres a tot arreu: la que dibuixaven un grapat de paperoles vermelles escampades en un prat veí, la que es podia llegir entre les branques entortolligades d’un roure centenari o la que feia sonar clara i forta un pica-soques enfeinat que buscava parella. Fins i tot, durant el joc de nit, en van veure una a l’aire, que formaven tot de cuques de llum, en una mena de constel·lació lluminosa.

Com cada vespre, es van asseure en rotllana i van parlar de com havia anat el dia; després, l'Aaron i l'Abril els explicarien un conte i cantarien cançons amb el seu *ukulele* abans d'anar a dormir.

—Què ens deu voler dir la Terra, amb tantes erres? —va preguntar l'Ona capficada.

—Al cartell que hem trobat hi deia que havíem de reciclar... —va fer en Tarek.

—Sí, però hi ha més paraules importants amb erra —va dir l'Abril—. Fem-ne una llista?

—Recollir! —va començar en Marc.

Van estar una bona estona dient paraules que començaven amb la lletra erra: riure, recordar, remar, roncar, recuperar, rondinar, rentar, rimar, restar, rebuig, repte, ratolí, remolc, refer, rapejar, ridícul...

—Hi ha tres erres que són clau per aturar el canvi climàtic —va dir l'Aaron—. Les coneixeu? Potser siguin aquestes!

—És veritat! —va saltar l'Ona—. Reciclar, reduir i...

—Reutilitzar! —van afegir tots i totes alhora.

—Ja està, segur que és això! —va celebrar la Duna.

Hi havia qui creia que la Terra havia trobat la manera de comunicar-s'hi i qui pensava que el que havia passat aquell dia eren només coincidències..., però tothom tenia clar que calia fer-hi alguna cosa.

—Per reutilitzar tot el que ja no fem servir —proposava la Duna— podem organitzar un mercat d'intercanvi de joguines, roba, aparells...

—Podríem dissenyar unes bosses de roba ben *xules* per anar a comprar —hi va afegir en Tarek—, així reduïrem les de plàstic...

—I evitar comprar tot el que vagi en safates o que estigui plastificat... —el va seguir l'Abril.

—A casa meva comprem a granel —va explicar l'Ona.

—Què vol dir a granel? —va preguntar en Marc.

—Doncs, per exemple, a la botiga hi ha uns dipòsits amb detergent i nosaltres hi omplim les ampolles que portem de casa... I els macarrons, l'arròs, el cuscús... els posem en uns pots de vidre, i només comprem la quantitat que en necessitem.

- Quina bona idea! —va observar en Marc—. Podríem fer una llista de les botigues on es pot comprar a granel i repartir-les a totes les famílies!

—Una altra cosa que hauríem de fer és separar bé les deixalles perquè es puguin reciclar... —va sospirar la Duna, assenyalant els cubells de la brossa que tenien al campament—. Que a vegades fa molta mandra i ho podem fer molt millor!

Parlant, parlant se'ls va fer tardíssim. Aquella nit no hi va haver conte ni tampoc cançons de bona nit. A més d'un i a més d'una li va costar adormir-se de tant donar-hi voltes. Havien rebut el missatge i ara estava a les seves mans donar-hi resposta.

2. Les abelles busquen casa

Famolencia, l'Aina va clavar-li mossegada a l'entrepà de pernil que duia per esmorzar a l'ombra d'una de les moreres del pati.

- —Què és aquest soroll? —va preguntar, escorcollant entre les fulles amb la mirada—. El sentiu, vosaltres?

De sobte, van veure un grapat d'abelles que voleiaven nervioses al seu voltant.

-Mireu, mireu! —va cridar la Fatou, assenyalant amb el dit la capçada de l'arbre—. Ràpid, sortim d'aquí!

Van mirar cap amunt i van veure tot d'abelles apilades en una mena de pinya gegant. N'hi havia tantes que la branca on s'havien aturat es doblegava pel pes. Els crits de les nenes les havien posat en alerta.

Semblava perillós seguir al pati i van entrar cap dins. L'Emili, el conserge, va fer-ne un parell de fotos amb el mòbil per enviar-les a la Sònia, una amiga seva que era apicultora.

-És un eixam que busca on fer el rusc —li va explicar ella, que li va trucar de seguida en veure les fotos—. Mentre les exploradores busquen un lloc, l'abella reina i les altres s'esperen totes juntes.

-I què fem, ara? —va preguntar l'Emili.

-De moment, deixar-les tranquil·les... —li va dir ella—; les abelles només ataquen quan se senten amenaçades. Tinc el matí lliure, si voleu, vinc i me les emporto.

-I què en faràs, tu? —va preguntar l'Emili.

-Les duré amb les de casa —li va respondre—. Viuran a prop dels tarongers, que ja han florit, i de l'espígol, que ho farà a l'estiu. Estaran ben servides i m'ajudaran amb la pol·linització. Les podreu venir a visitar amb els nens i les nenes de l'escola sempre que vulgueu, i així en tastareu la mel!

—Quina bona pensada! —va celebrar el conserge—. Ara mateix ho explico a tothom.

Quan la Sònia va arribar-hi, l'esperaven amb candeletes.

Es va protegir de cap a peus amb la seva indumentària d'apicultora. Va tancar la cremallera de la careta, que li cobria el cap sencer, i es va posar uns guants gruixuts de color groc, que li arribaven fins al colze.

Els nens i les nenes de la classe de les Mandonguilles galàctiques, que havien descobert l'eixam al pati, seguien amb atenció tots els seus moviments.

—Què és això? —va preguntar l'Aina, assenyalant l'aparell que la Sònia tenia a les mans.

—El fumador —va dir l'apicultora, fent-ne sortir una fumerada—, per si cal atordir-les una mica. El fum els fa creure que hi ha foc i si estan preocupades és més difícil que em piquin.

Va destapar una caixa de fusta que havia portat i en va revisar l'interior.

—Les hauré de fer entrar aquí dins... —els va dir picant l'ullet—. Què us sembla, els agradarà la seva nova casa?

—A veure, a veure?! —s'hi van acostar.

—Aquests són els marcs —els va explicar, traient-ne un de dins—. Aquí hi construïran les cel·les per guardar-hi la mel i el pol·len que recullin de les flors, i la reina hi dipositarà els ous d'on sortiran les cries... Ho veieu? Com en aquest que he agafat de l'abellar de casa. Quan trobin aquestes petitones d'aquí, es quedaran per cuidar-les.

No havien vist mai un rusc i estaven fascinats. La Sònia començava a tenir calor amb aquell vestit d'astronauta. Ja ho tenia tot a punt.

L'Emili la va acompanyar fins on eren les abelles i se'n va tornar amb les Mandonguilles per veure-la treballar de lluny. Enfilada dalt d'una escala, va fer caure part de l'eixam d'una sola sacsejada a dins d'aquella caixa. La reina s'havia quedat a l'arbre, així que hi va tornar.

—Em sembla que ara sí! —va dir satisfeta, enmig d'un núvol d'abelles inquietes.

Va baixar i va manxar-hi una mica de fum per confirmar-ho. No la veia, però segur que hi era perquè les altres, seguint el seu rastre, ja hi havien començat a entrar. Va encaixar els marcs que havia tret per fer-hi espai, va posar-hi la tapa i les va deixar sota l'arbre.

- Ja està! –va fer, de tornada, mentre obria la cremallera per treure's la careta i tota la roba–. Aquest vespre ja s'hi hauran instal·lat. Quan hi siguin totes, les vindré a buscar amb la furgoneta.
- La meva mare –va dir la Fatou– diu que les abelles són molt importants per al planeta i que estan desapareixent...
- Té molta raó! –va fer la Sònia–. Penseu que gran part del que mengem depèn d'elles! Transporten el pol·len de flor en flor i gràcies a això tenim fruits, llavors... Són fonamentals per a l'equilibri de l'ecosistema...

Es van asseure en rotllana a l'ombra d'un til·ler, lluny del rusc que les abelles anaven ocupant a poc a poc. Tenien una pila de preguntes per fer-li.

- I com és que estan desapareixent? –va preguntar la Fatou.
- Per diferents motius... –va fer la Sònia, pensativa–. Gairebé tots provocats per nosaltres, els humans. D'una banda, alguns dels productes químics que s'utilitzen al camp, com els plaguicides, els herbicides... són tòxics per a elles i no s'haurien d'utilitzar. També tenim el canvi climàtic i la desertització de moltes zones on ja no hi creix res. Cap planta, cap arbre. Augmenten les temperatures, plou menys i, quan ho fa, cau massa aigua i les tempestes ho destrossen tot. Cada vegada hi ha menys flors i floreixen fora de temps... Tot plegat perjudica la seva salut, les debilita. A més, hi ha paràsits i altres insectes, com la vespa asiàtica, que ho aprofiten i les ataquen.

Quan la Sònia va marxar, els nens i les nenes de les Mandonguilles galàctiques van seguir investigant. Volien saber com les podien ajudar. El primer que van fer va ser omplir de flors finestres i balcons. L'escola es va proclamar «amiga de les abelles» i van convèncer tot el poble a seguir-ne l'exemple.

En poc temps, patis, parcs i jardins van anar florint, i també els vorals de camps, horts i camins. Hi plantaven espígol, farigola, romaní, geranis, gessamí, tarongers, ametllers, til·lers... Per tot arreu creixien plantes, arbres i arbustos mel·lífers, i les

abelles en xuclaven el nèctar i recollien el pol·len que necessitaven. De tant en tant, apareixien nous eixams buscant un lloc on viure i algú o altre les acollia en un racó del seu mas. Tothom les cuidava i respectava i elles, a canvi, compartien el seu tresor més preuat, la mel, i feien d'aquell poblet el més florit i bonic del món.

El meu agraïment al Josep i a la Teresa, que em van presentar les abelles que viuen als ruscs de casa seva i em van explicar com s'ho fan per cuidar-les i protegir-les.

3. Què li passa al corall?

Els primers raigs de sol entraven al mar fent-ne brillar tots els colors del fons. Les seves aigües deixaven enrere el negre de la nit per vestir-se d'un blau turquesa preciós, mentre peixos de totes les mides i colors hi nedaven tranquil·lament donant la benvinguda al nou dia.

El vaivé de les onades feia ballar els tentacles de les anemones, que acariciaven una colla de peixos pallasso que hi havien trobat refugi.

Aquell matí, l'Esmeralda, una tortuga verda que buscava algues per esmorzar, va fer un descobriment molt preocupant.

—Què us ha passat? —va preguntar, sorpresa, al corall.

—Ens hem llevat tots de color blanc! —li va respondre desesperat—. Les nostres algues han desaparegut i sense elles estem perduts!

La tortuga, que era una investigadora nata, es va oferir de seguida; calia saber què els estava passant. Era urgent.

Prop d'allà, una parella de cavallets de mar buscava un lloc on amagar-se.

—Ei, vosaltres! —els va cridar, donant-los un bon ensurt—. Heu vist què li ha passat al corall?

—Que si ho hem vist, dius? —es va exclamar ell—. Hem hagut de fugir-ne de pressa i corrents... Era tan blanc que se'ns veia a simple vista!

—Ja feia uns dies que es queixava, pobre! —va fer ella—. Alguna cosa no anava bé...

—Massa calor, aquest és el problema! —els va sorprendre la sípia, que escoltava camuflada entre el brancatge de l'escull—. Ja fa temps que l'aigua es va escalfant i, al final, les minúscules algues del corall no ho han suportat.

—I què li passa a l'aigua? Per què s'escalfa? —va preguntar la tortuga.

—Qui ho sap! —va fer la sípia arronsant els braços—. Pregunta-ho a les balenes. Potser elles, que viatgen tant, t’ho sabran dir...

Cada any n’arriben una bona colla a la Gran Barrera de Corall. Només les havia de trobar, va pensar l’Esmeralda; segur que algú o altre les hauria vist. Nedant, nedant es va acostar a un grup de peixos papallona que hi havia a prop d’allà.

—Hola... —va fer la tortuga, interrompent la seva dansa sincronitzada.

—Hola! —li van respondre, intentant recuperar la coordinació del grup.

—Estic buscant les balenes —els va dir—. No les heu vist pas, vosaltres?

—Balenes, dius? —van respondre de seguida—. No n’hem vist cap encara, però de taurons sí! N’hi ha un parell darrere d’aquelles roques, i tenen molta gana... Vigila!

Com un llampec i sense ni acomiadar-se, es van allunyar a correu. Nedaven tan units que, de lluny, semblaven un sol peix. L’Esmeralda, bocabadada, els seguia amb la mirada.

De sobte, imponents i silenciosos, van aparèixer els taurons. La seva silueta era inconfusible, amb el cap afilat, l’aleta dorsal alçada i triangular i la cua, que semblava el timó d’una nau enorme i poderosa. Els seus ulls eren negres, petits i brillants i una pila de dents sobresortien d’aquella boca enorme que somreia.

Esporuguida, la tortuga es va amagar entre les roques del fons, esperant que passessin de llarg. De cap manera podia convertir-se en el seu esmorzar, tenia una missió important!

—He sentit a dir que les orques es passegen per la costa del nord-est... —va escoltar com un li deia a l’altre.

—Deu ser que comencen a arribar les balenes —va comentar el més gran—, més val que no ens hi acostem, ja sabem com les gasten, les orques!

—Has vist el corall? —va observar, el primer—. Aquí també s’ha tornat blanc... Que estrany, oi?

Seguint-los de reüll com marxaven, l'Esmeralda va sortir a la superfície per agafar aire i recuperar-se de l'ensurt. Ja sabia cap on havia d'anar!

Quan portava una bona estona nedant, va trobar-se amb un dugong pasturant, que remenava el fons arrencant-ne les algues i aixecant un núvol de sorra al seu pas.

–Bon profit! –li va dir, acostant-s'hi per menjar.

–Bon profit! –va respondre ell–. Les teves companyes han passat fa una estona. Eren una pila! També vas cap al nord a dipositar els ous en alguna platja, tu?

–Primer haig de trobar les balenes –va fer ella–, i preguntar-los com és que l'aigua de l'oceà està cada dia més calenta. Vull ajudar el corall, que s'ha tornat de color blanc!

–Blanc, dius? Balenes? –va remugar el dugong, amb la boca plena–. Estàs de sort..., en Migaloo i la seva colla ja són per aquí. Fa uns dies que en sento els cants.

–La balena blanca? –va fer l'Esmeralda–. Jo em pensava que es tractava només d'una llegenda!

En Migaloo va néixer de color banc, era albi. Cada any ell i el seu grup de balenes geperudes, arribaven des de l'Antàrtida per aparellar-se i tenir les seves cries a les càlides aigües tropicals. N'hi havia molt pocs com ell al món. Tothom en parlava.

–El sents? –va aixecar el cap el dugong–. Aquest que canta és ell.

La tortuga es va acomiadar i es va deixar guiar per aquella cantarella tan particular, que es podia escoltar a quilòmetres de distància.

–He sentit que m'estaves buscant... –li va dir de sobte en Migaloo, que va aparèixer com per art de màgia.

Era enorme! Al seu costat, l'Esmeralda, que era una tortuga més aviat grossa, semblava minúscula. Nedant ben a prop del seu ull perquè la pogués veure, li va explicar què l'havia portat fins allà.

—El clima està canviant i tot s'està escalfant! —li va explicar ell—. Ha passat altres vegades, fa milers i milers d'anys. Però aquest cop sembla que és cosa dels humans i la seva manera de viure.

La tortuga l'escoltava amb atenció. Coneixia prou bé el perill que representaven els humans; els havia vist destruir el fons marí amb les seves xarxes i les seves àncores, caçar tortugues com ella o capturar cavallets de mar i peixos pallasso..., però el que no sabia és que podien canviar el clima de tot un planeta.

—El glaç de l'Antàrtida, d'allà on venim nosaltres, s'està desfent... —va seguir ell—, i el nivell de l'aigua està pujant.

—Fa uns anys, el niu on vaig dipositar els meus ous —va recordar l'Esmeralda— es va inundar. Van néixer molt poques tortugues aquell any...

—Aquest és un dels efectes del canvi climàtic; les platges s'inunden i n'hi ha que estan desapareixent —va sospirar la balena—. A l'Antàrtida ens estem quedant sense krill, cada vegada ens costa més trobar-ne per menjar. És horrible, el canvi també afecta els pingüins, les foques...

—Algú els ha d'aturar! —va exclamar l'Esmeralda, alarmada.

—Fa temps que els avisem... —va esbufegar en Migaloo— i, no et pensis..., n'hi ha que ens escolten i que hi estan fent alguna cosa! Cada dia en són més, tot i que no n'hi ha prou encara.

Van nedar l'una al costat de l'altre una bona estona buscant la manera de fer saber a les persones tot el que estava passant. Creieu que l'hauran trobat?

4. En Rumrum a Nemapeu

—Buff... alguna cosa no va bé —va rondinar el vell Rumrum— Quina calor!
Estic bullint per dins!

—Ja ho pots ben dir! —va exclamar en Cristian, que era al volant—. Tens el motor al límit!

Era urgent, havien de parar. Va posar l'intermitent i van sortir de l'autopista envoltats d'una fumerada blanca que sortia del capó.

A pocs metres els rebia un cartell: «NEMAPEU us dona la benvinguda!», hi deia, «Ciutat sostenible i lliure de fum».

—Estem de sort! —va celebrar en Manu, que anava de copilot—. Mira, Cris, allà hi diu «Servei mecànic i parc mòbil». Entrem-hi!

—Uala... heu vist, quants cotxes? —va fer en Luca, amb el nas enganxat al vidre—. Hem entrat en un pàrquing gegant!

Entre esbufecs i bafarades, el Rumrum es va aturar. A dreta i esquerra, tots ben arreglats, hi havia centenars de vehicles aparcats. Cotxes, furgonetes, motos i, fins i tot, algun camió.

—Bon dia! —els va saludar un noi alt i prim, de cabells rinxolats—. Què els porta per aquí? Una avaria?

—Sí! De cop i volta se m'ha anat escalfant el motor fins que he començat a treure fum... —li va explicar en Rumrum, obrint el capó tot preocupat—. És la primera vegada que em passa!

—Mmmm... —va fer pensatiu el noi—. Aquí només hi entenem de vehicles elèctrics..., però esteu de sort perquè avui hi ha la Mariam, que és la responsable de convertir tots els vehicles de combustió que ens arriben. Segur que ella us podrà ajudar.

Els va fer entrar al taller i la mecànica els va rebre amb un somriure d'orella a orella. Li va donar un cop d'ull i va fer-li quatre preguntes.

—Podria ser cosa del radiador però m'ho haig de mirar bé... —els va dir—. Què us sembla si mentrestant vosaltres agafeu un altre cotxe i aneu a fer una volta per la ciutat? Sou de fora, oi? Us agradarà —va afegir.

—Quin cotxe, el que vulguem? —va preguntar en Cris—. I de qui són?

—A Nemapeu, els vehicles són de tothom i no són de ningú —els va explicar la Mariam—. Sempre que en necessitem un, venim aquí i l'agafem!

En Luca i la Valeria s'havien fixat en una furgoneta blava que se'ls mirava, curiosa, des de lluny.

—Ens agrada aquella furgó! —van assenyalar els dos germans.

—És la Tina... —va dir la Mariam—. Serà una bona companya de viatge, coneix millor que ningú la ciutat!

Van deixar el Rumrum amb ella i la Tina els va acompanyar a fer una volta. De seguida es van adonar que aquella era una ciutat molt especial. No s'hi veien cotxes enlloc, només algun de tant en tant. Tothom anava a peu, en bici o patinet.

—Que estrany... —va dir la nena—. Una ciutat sense cotxes!

—Només els justos i necessaris! —va fer la Tina—. Quan cal, us acompanyem d'un lloc a l'altre o us ajudem a transportar les vostres coses... També hi ha les ambulàncies per quan hi ha una emergència i algú necessita anar a l'hospital a correuita. Els cotxes de policia, els del parc de bombers...

—Però no se'n veu ni un d'aparcat! —va observar en Manu—. On són?

—I què hi hem de fer nosaltres aturats al carrer? —va exclamar la furgoneta—. Si no estem en marxa entrem en un dels nostres aparcaments. Allà hi tenim tot el que necessitem: un endoll per carregar-nos les bateries, servei de neteja, revisió de pneumàtics... La ciutat està pensada per a les persones!

La Tina tenia raó. Només els calia fixar-se amb el somriure de la gent per entendre-ho. Era una ciutat molt bonica, amb unes voreres amples, flors i arbres per tot arreu. L'aire era net i l'ambient, tranquil i agradable.

—A partir d'aquí, haureu de seguir vosaltres —els va dir, entrant en un garatge—. Per aquesta zona els cotxes no hi podem circular.

Van sortir de l'aparcament pedalant damunt de quatre bicicletes que no paraven de discutir. Totes volien anar al davant i no hi havia manera que es posessin d'acord. Al final ho van aconseguir i els van portar a fer una petita ruta pel centre de la ciutat.

—Sort n'hi ha de nosaltres! —deia la bici del Cris— La salut dels nemapeuencs i les nemapeuenques és immillorable!

—Immillorable! —va afegir la d'en Manu— A més, per les nostres rodes han passat grans esportistes... Poc se'n parla d'això!

—Poc se'n parla, poc se'n parla... —repetia la bicicleta del Luca.

Quan portaven una estona rodant, es van aturar en un parc per descansar.

—Mmmm... quina oloreta! —va fer la Valeria aixecant el nas—. Quina gana!

—El dinar és a punt! —va cridar algú.

—Us hi afegiu, família? —els va convidar una senyora—. Aquesta setmana hem tingut molt bona collita i ho estem celebrant amb un dinar popular. Hem fet arròs a la cassola amb les verdures de l'hort. Està per llepar-se'n els dits. Veniu, veniu, que n'hi ha per a tothom!

La pedalejada els havia obert la gana i la idea de conèixer gent nova els encantava, així que van acceptar l'ofertament.

Mentre dinaven, van saber que hi havia uns quants horts urbans escampats per tota la ciutat, i que els cuidaven entre tot el veïnat. Les teulades eren plenes de plaques solars; a Nemapeu es feien la seva pròpia electricitat. Com més en sabien més els agradava!

—La Mariam m'acaba de trucar —va dir en Cristian, amb el mòbil encara a la mà—. Diu que el nostre Rumrum ja està en forma. Que quan vulguem el podem anar a buscar.

Es van acomiadar de tothom i es van enfilar a les bicicletes. La Tina, que s'esperava allà on l'havien deixat, els va portar de nou fins a la Seu Central del Parc Mòbil.

—Hola, Rum! —el van saludar quan el van veure.

- Hola, colla! —va fer ell, obrint el capó—. No em veieu res estrany? Mireu, mireu...

El van revisar de dalt a baix, per dins i per fora..., era el Rumrum de sempre però alguna cosa havia canviat.

—Soc híbrid! —va aclarir—. La Mariam m'ha preguntat si volia fer el canvi i li he dit que sí! Tinc dos motors: el vell, de combustió, i un altre d'elèctric, que és més nou!

—A veure si t'haurem de canviar el nom, ara que seràs silenciós com la Tina —va fer broma en Luca.

—Necessitaràs menys gasolina per circular... —va afegir en Manu—. Quin estalvi, noi!

—I contaminaràs molt poc! —va exclamar la Valeria— Això sí que és una bona notícia!

Es van acomiadar i van agrair a la mecànica la feina feta. Havien de seguir fent el seu camí.

—Gran ciutat! —va sospirar en Cristian, deixant enrere Nemapeu—. Seria genial venir-hi a viure, oi?

5. I de sobte, ens vam quedar a les fosques!

—La tempesta Wilfred perd força enmig de l'Atlàntic mentre l'huracà Teddy agafa embranzida en direcció a les illes Bermudes —deia la dona del temps al telenotícies, assenyalant el mapa del Meteosat— i, tal com havíem anunciat, a última hora d'aquesta tarda, Alpha, un cicló subtropical, ha arribat a la costa de Portugal amb vents de fins a 85 km/h, mentre Beta s'acosta perillosament a Texas pel golf de Mèxic, on s'espera que toqui terra aquesta matinada...

De sobte, es van quedar a les fosques i el televisor va deixar de funcionar.

—Segur que és cosa de la tempesta —va dir la mare—. Ja han avisat que això podia passar...

Van encendre un parell d'espelmes i van preparar els frontals i les llanternes per si la llum trigava a tornar. A fora, plovia a bots i a barrals i el vent xiulava de mala manera. Tot plegat, feia una mica de por.

—I si juguem a cartes? —va proposar la Margarida.

—Bona pensada, Guida! —va fer el seu pare—. Podem treure els jocs de taula mentre esperem que torni la llum.

—Ni la radio funciona! —es va queixar l'avi, intentant sintonitzar alguna emissora amb el vell transistor a piles.

—Paciència... —li va dir la mare—. Haurem d'esperar i anar-ho provant de tant en tant, potser hi hagi una avaria.

Van passar un vespre d'allò més entretingut jugant i xerrant mentre el temporal feia de les seves. Tot i la foscor, a fora s'hi podien veure les siluetes dels arbres inclinar-se amb la força del vent i objectes de tot tipus corrent amunt i avall pels carrers deserts.

—Mentrestant, a Portugal, Alpha comença a debilitar-se —es va escoltar, de sobte, a la ràdio—. És el primer cicló tropical que trepitja la Península.

–La ràdio ja funciona! –va celebrar l’avi, que va córrer a apujar-ne el volum.

–La temporada d’huracans de 2020 passarà a la història com una de les més actives, mai registrades –deien per antena–. Si fa uns dies, Wilfred va esgotar la llista oficial de noms de tempestes, ara el segueixen Alpha i Beta. Ens preguntem fins a quina lletra de l’abecedari grec arribarem, i si aquest és un efecte més del canvi climàtic... –es preguntaven les locutores.

S’havia fet molt tard i la tempesta començava a amainar. Van apagar les espelmes i se’n van anar a dormir amb l’esperança que l’endemà al matí ja hi hauria electricitat.

–Ep tu, què hi fas aquí! –de sobte, la Margarida va sentir una veu que la cridava.

La nena va obrir els ulls i va xisclar aterrada. Va mirar a un costat i a l’altre: era enmig del mar, dalt d’una barqueta minúscula, saltant entre les onades gegants, en plena tempesta. Els llampecs travessaven el cel encenent-lo com si fos de dia i el vent feia girar els núvols dibuixant un espiral. Plovia per totes bandes.

–Què passa!?! –va preguntar–. Estic somiant?

–Somiant, dius? –va tronar–. Què hi has vingut a fer aquí? Que no ho veus que és perillós?

–Amb qui parlo? On ets? –va fer ella confosa.

–Em diuen Wilfred... –li va respondre– i soc un cicló. No et pensis que ha estat fàcil arribar fins aquí! Però aquest any l’aigua del mar està més calenta que mai i ho he aconseguit; era l’últim de la vostra llista però, si seguïu així, escalfant el planeta, cada vegada en vindrem més!

–Desperta, Margarida! –va sentir que li deia la mare–. Estàs xopa!

Un cop de vent havia obert la finestra i la pluja entrava a l’habitació. Tenia el pijama mullat i el llit inundat, tremolava, i les dents li petaven de fred. La mare va tancar la finestra d’una revolada i la va ajudar a eixugar-se i a canviar-se el pijama.

El seu matalàs semblava una esponja; hauria de dormir amb el pare i la mare com quan era petita i la despertava un malson com aquell que acabava de tenir.

De bon matí volia explicar l'aventura nocturna a tota la família, però seguien sense llum i tothom estava una mica atabalat.

—Si no torna aviat —va fer el pare preocupat—, se'ns farà malbé el menjar que tenim a la nevera...

—I haurem de cuinar amb el fogonet del càmping —va afegir la mare—, que la vitro tampoc funciona.

—No us podeu ni imaginar el rebombori que hi ha aquí fora! —va exclamar l'avi, que havia sortit al carrer—. Els semàfors no funcionen, tothom està a les fosques, hi ha contenidors escampats per tot arreu, branques trencades i fins i tot algun arbre de l'avinguda arrencat d'arrel...

—La wifi no funciona! —va rondinar en Paulo, el germà gran—. Aviat em quedaré sense bateria i no hi haurà manera de carregar el mòbil!

—Sense electricitat no podem pas viure! —va exclamar la mare.

—I aquest és el problema... —va sospirar la Margarida—. Aquesta nit, en Wilfred m'ha dit que l'aigua del mar estava molt calenta i que per això hi havia més tempestes que mai...

—De quin Wilfred parles tu, ara?! —va deixar anar el seu germà—. I què hi té a veure amb l'electricitat?

—En Wilfred és un cicló que volta per l'oceà —li va explicar la nena— i diu que el planeta s'està escalfant... Has sentit a parlar del canvi climàtic, tu? Doncs és per l'efecte hivernacle i les centrals tèrmiques, que fan l'electricitat; contaminen molt, saps?

—I què me'n dius de l'energia solar, eh? I dels molins de vent?

—No n'hi ha prou, encara, amb les energies renovables... —s'hi va afegir la mare—, potser el problema és que en fem servir massa, d'electricitat...

—...i fins aquí, l'informatiu especial... —va concloure el televisor, mentre s'encenien tots els llums de la casa.

—La llum ha tornat! —va celebrar en Paulo, que va córrer a endollar el seu mòbil.

La tempesta, i aquella apagada, els havien fet reflexionar. A partir d'aquell dia, la família cuidaria més l'ús que en feia, i encendrien el llums només quan fes falta, estendrien la roba sempre al sol i instal·larien plaques solars a la teulada, per així convertir-se en part de la solució i no del problema.

6. Foc al bosc

El so de la sirena ressonava pels carrers del poble mentre el camió de bombers s'obria pas cap a la muntanya. Una columna de fum negrós s'alçava amb força entremig dels arbres i tothom se la mirava amb preocupació, apartant-se a banda i banda per deixar-los passar.

—Centre de control a vehicle de Reus: valtros donareu suport a l'equip del GRAF, que està obrint una línia de defensa per impedir que les flames arribin on comença el pendent. Us enviem les coordenades. Canvi.

—Rebut control: anem cap allà, arribarem d'aquí a set minuts. Estem veient la columna de fum i el vent se l'emporta en direcció nord-est, directe cap al pendent. Canvi. —va fer la Carol per l'emissora.

—Ho tenim present, Reus. Aviat tindreu un parell d'helicòpters llençant aigua per aquí. Darrere la carena hi ha un parell de masos i una urbanització que ja estem desallotjant per precaució. Canvi.

—Rebut, control! —va deixar anar la caporal per l'emissora.

L'incendi, que havia començat feia una estona en un dels marges de la carretera, es començava a complicar. S'havia girat una ventada i les flames corrien d'arbre en arbre, cap a la muntanya. L'estiu estava sent molt calorós i durant la primavera havia plogut massa poc. El bosc estava ressec i molt debilitat i això li agradava al foc, que ho cremava tot al seu pas.

Mentre escoltaven les indicacions de la Carol, que organitzava l'equip, es posaven la jaqueta, el casc i els guants. El camió es va aturar i van sortir. Els va rebre una bafarada d'aire calent i de fum que el vent portava de més enllà. Els esperaven els companys i les companyes del Grup de Recolzament d'Actuacions Forestals, el GRAF, i també l'equip del Vendrell, que hi havien arribat abans.

—Que bé que ja sigueu aquí! —els va saludar el Vicenç, el conductor de l'altre camió—. Aviat ens quedarem sense aigua i haurem d'anar a carregar-ne.

L'equip de Reus es va endinsar al bosc amb les motxilles a l'esquena, i van estendre les mànegues. De cop i volta, va aparèixer un tractor enorme que baixava de la muntanya per un camí de terra, i es va aturar al seu costat. En van sortir un home i una dona ja grans.

—Venim a donar un cop de mà! —va fer la senyora Francisca, aixecant el braç per saludar—. Al tractor hi portem de tot...

—Sou el Ramon i la Francisca, oi? —els va preguntar el Vicenç, enfilat al camió—. Ens han avisat de control que vindríeu...

—Vam ser voluntaris al Parc d'Alcover durant molts anys! —va explicar l'home—. Darrere d'aquesta muntanya hi tenim el mas i les terres...

—I el bestiar! —va afegir la dona, preocupada—. Allà dalt hi tenim tota la nostra vida... Digueu-nos què hem de fer per evitar que el foc s'enfili muntanya amunt.

De sobte, van començar a caure flocs de cendra del cel; semblava que nevava però la neu era grisa i tèbia i es ficava per tot arreu. Equipats amb motoserres, destrals, gorguis i amb l'ajuda del tractor, van obrir un tallafocs en ben poca estona. Alguns bombers i bomberes del GRAF amb les torxes, una mena de regadores que regalimaven foc, cremaven el sotabosc amb «foc tècnic». L'un darrere l'altre, sentien passar els helicòpters que llençaven aigua sobre la línia de foc, que cada vegada era més a prop. De tant en tant, de les bardisses, en sortia un conill o una llebre fent corredisses en ziga-zaga, fugint del fum i de les flames. Prop de la carretera, van veure una família de porcs senglars mig desorientats que buscava un refugi on amagar-se. Van recollir uns quants eriçons i també algun moixó, intoxicats pel fum i que protegien amb draps dins d'unes capsos.

—Si n'han suportat d'incendis, aquests boscos, oi Ramon? —va sospirar la Francisca després de beure una mica d'aigua.

- I tant! —li va respondre ell—. Però els incendis d'ara no són pas com els d'abans...

- Ni els boscos... —va afegir ella.

El clima del planeta havia canviat. Hi feia més calor, hi plovia menys i quan plovia queia massa aigua de cop; això feia patir el arbres i cremaven més ràpid. Els incendis forestals eren cada vegada més grans i més difícils de controlar... El Ramon i la Francisca ho sabien millor que ningú i tothom els escoltava amb interès.

—Quan érem joves hi havia més gent treballant al camp —els explicava ell—. Els ramats netejaven els boscos i naltros n'agafàvem la llenya i la fusta.

—Però cada vegada costa més viure del camp i el jovent ha anat marxant cap a ciutat, que és on hi ha feina —va afegir ella—. Els boscos creixen sense control i els camps, que feien de tallafoc, han anat desapareixent...

—A tot això, només hi faltava el canvi climàtic, oi? —va exclamar un dels bombers més joves.

—La pagesia sempre ha sigut clau per prevenir i aturar els incendis —va fer la Carol—. Si tothom comprés productes de quilòmetre zero, cultivats tan a prop de casa com es pugui, hi hauria més vida al camp i els incendis forestals serien més fàcils de controlar.

—Quanta raó que tens! —li va dir la Francisca—. I no només això, també s'aturaria una mica el canvi climàtic. Transportar els aliments que es fan lluny d'aquí contamina moltíssim!

—Veus? Tot ens porta al mateix lloc... —va afegir el Ramon.

—El foc ja és aquí! —va cridar el Vicenç, que feia de vigia des del sostre d'un dels camions— Tothom pendent!

Podien sentir els espetecs de les flames des d'allà. El fum, ara, s'enfilava cap amunt..., el vent ja no bufava com abans. Havien arribat més camions i equips d'altres parcs, i un hidroavió s'havia afegit als dos helicòpters. Tothom hi feia front.

—Control al GRAF —va sonar per l'emissora, al cap d'una estona.

—Endavant control —va respondre el seu comandament.

- La línia de defensa ha funcionat; l'incendi està controlat. Enhorabona a tothom! Molt bona feina!

L'alegria va esclatar entre els diferents equips; cadascú des del seu lloc i encara pendents del foc, ho celebrava a la seva manera. La Francisca i el Ramon s'abraçaven emocionats; casa seva i les del seu veïnat ja no estaven en perill.

Ara que les flames ja no podien avançar, l'incendi seria més senzill d'apagar. De la falda de la muntanya en sortia menys fum i cada vegada era més blanc; al poble respiraven més tranquils. El cos de bombers encara seria per allà uns quants dies..., ho sabien d'altres vegades, i no marxarien fins assegurar-se que el foc no es pogués revifar. L'únic rastre que quedaria de les flames serien una pila d'arbres negres com el carbó palplantats en un desert de cendra grisa i flonja cobrint el terra. De totes maneres, tard o d'hora, la vida tornaria a rebrotar i el bosc tornaria a créixer, com havia passat tantes altres vegades.

El meu agraïment als Bombers GRAF de la Generalitat de Catalunya, que m'han explicat com treballen i m'han assessorat mentre escrivia el conte.